

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології

на тему:

**ВІДОБРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «МИР» У КИТАЙСЬКІЙ
ФРАЗЕОЛОГІЇ**

Студентки групи Кит 13-21
факультету східної і слов'янської
філології
денної форми навчання
Освітньої програми
Китайська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.065 Східні мови
та літератури (переклад включно),
перша – китайська
Драган Марії Володимирівни
Науковий керівник:
Ст. викл. Мерзлюк Д. О.
Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....	6
1.1. Дослідження фразеології в сучасному мовознавстві.....	6
1.2. Місце фразеології у системі китайської мови.....	13
1.3 Дослідження концептів у сучасній лінгвістиці.....	19
Висновки до розділу 1.....	23
РОЗДІЛ 2. ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ ЯК ЗАСІБ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ «МИР».....	24
2.1. Асоціативно-семантичне поле концепту МИР у сучасній китайській мові.....	24
2.2. Особливості репрезентації китайських фразеологізмів з вербалізованим концептом МИР у сучасній китайській мові.....	26
Висновки до розділу 2.....	30
ВИСНОВКИ.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	32

ВСТУП

Навіть сьогодні дослідження ідіом та приказок східних мов триває. Особливий інтерес викликають унікальні варіації ідіом, якими володіє кожна мова.

Ідіоми - це мала форма поетичної народної творчості, виражена в ритмічних, стислих, точних і красномовних виразах, які передають загальні ідеї чи висновки. Своєю семантичною силою ідіоми завдячують семантичному ефекту, що виникає внаслідок особливого поєднання синтаксису та лексики, яке надає ідіомі точного значення.

Характерною особливістю ідіом та інших видів ідіом є те, що вони існують "поза часом і простором", просякнуті традицією і неповторністю національного мислення. Китайські ідіоми - це спадщина минулого, в якій будівельний матеріал нації, її особливий гумор і мудрість народу виражені так, як ніде більше.

Китайська ідіоматика включає в себе готові вирази, крилаті вирази, ідіоми, прислів'я, афоризми та ідіоматичні вирази. Сьогодні китайські ідіоми займають важливе місце серед об'єктів, що вивчаються в різних наукових лінгвістичних експериментах.

Основними типами ідіоматичних одиниць є Ченьюй (成语), Яньюй (谚语), Гуаньюйюй (惯用语) та Сехоуоу (歇后语). В китайській мові сьогодення широкого вжитку, окрім найвідоміших Ченьюй, отримали Сехоуоу або «недомовки».

Їхня особливість полягає у тому, що недомовки найчастіше вживаються у повсякденному житті в усній формі, при цьому їхнє лексичне значення різко відрізняється від ідіоматичного. Зазвичай, китайські недомовки – це двоскладові вислови, де перша частина – це «іносказання», а друга – це ключ до розуміння першої частини. Хоча право вирішити, чи надати слухачу пояснення до іносказання – завжди залишається за мовцем, тоді як скорочена форма (тільки перша частина іносказання) вживається з тим же змістом, що і

повний вислів. Такі недомовки-іносказання найчастіше несуть іронічний, повчальний, підсумовуючий, можливий в якості висновку характер.

Концепти виникають у свідомості людини не лише відповідно до словникових значень слів, а й відповідно до культурно-історичного досвіду окремих людей і країн, і чим багатший цей досвід, тим ширші межі концепту. Це дає можливість визначити концепти як базові одиниці свідомості. Концепти конкретизуються (виражаються, об'єктивуються, вербалізуються) за допомогою мовних засобів. Існування концептуального імені можливе тоді, коли концептуалізована сфера усвідомлюється в мовній свідомості і визначається мовною одиницею (словом, словосполученням, ідіомою або реченням), яка виражає концепт у найбільш повній і загальній формі.

Властивості концепту, на які вказує кількісна та комбінаторна домінантність ознак у концептуалізації світу, пояснюються культурною домінантою поведінки та історично закріпленими ціннісними орієнтаціями, прийнятими у відповідній лінгвокультурі.

Вибір цієї теми зумовлений тим, що мовна картина світу є об'єктом дослідження багатьох сучасних науковців, чії роботи характеризуються розвитком лінгвістики загалом і різних її дисциплін, особливо лінгвокультурології.

Концепція народу як носія культурних знань об'єднує всі концептуальні ідеї та системи наукових поглядів. Багато концептів можуть бути порівняно проаналізовані на мовному матеріалі двох-трьох національних культур з метою виявлення особливостей, подібностей і відмінностей у світогляді носіїв різних мов.

Звертаючись до концепту світ, ми спочатку порівняємо "етнокультурний профіль" сприйняття цього концепту носіями китайської картини світу та виявимо особливості сприйняття на культурному та конотативно-семантичному рівнях. Виходячи з вищезазначеного, встановлюється актуальність даного дослідження.

Метою дослідження є дослідження вербалізації концепту МИР в сучасній китайській мові.

Мета дослідження передбачає вирішення таких завдань:

- Проаналізувати місце фразеології у лінгвістиці;
- Дослідити поняття концепту;
- Проаналізувати фразеологізми у китайській мові;
- Дослідити особливості вербалізації концепту мир у китайських фразеологізмах.

Об'єкт даного дослідження концепт МИР в сучасній китайській мові.

Предмет: вербалізація концепту МИР в сучасній китайській мові (на матеріалі фразеологізмів).

Основними методами наукової роботи є метод системного аналізу, метод компонентного аналізу, загальнонаукові та спеціальні методи дослідження та наукового пізнання, метод семантичного аналізу, метод функціонального аналізу та описовий метод.

За допомогою методу компонентного аналізу досліджено семантичну структуру концепту, визначено значення слова, а за допомогою методу польового аналізу визначено лексичні та лексико-семантичні одиниці загального семантичного поля концепту МИР з урахуванням ядра та периферійних зон у його структурі.

Результати дослідження можуть бути використані у навчальному процесі профільних вищих навчальних закладів, при підготовці спецкурсів і спецсеминарів, а також у практичній викладацькій діяльності.

Матеріали: базою дослідження послуговували праці щодо проблем когнітивної лінгвістики, зокрема щодо співвідношення понять "значення слова" і "концепт", праці з лінгвокультурології щодо концепту МИР, дослідження щодо концепту МИР у сучасній мовній картині світу та ін.

Структура роботи. Робота складається із вступу, двох розділів, висновків та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

1.1 Дослідження фразеології в сучасному мовознавстві

Сучасні фразеологічні дослідження розглядають фразеологізм як символ, що характеризується особливою роллю або функцією в мові та мовленні, а завдання полягає у виявленні причин його відмінності та переваги над іншими типами символів. Тому В.М. Телія вважає дослідження співвідношення об'єктивних і суб'єктивних чинників у значенні фразеологічних дієслів, їх адаптації до комунікативного процесу та здатності виконувати номінативні завдання в процесі речення одним з актуальних завдань вивчення фразеологічного дієслова як лінгвістики [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.1].

Фразеологія ніколи не розвивалася в іноземних мовах, оскільки лінгвісти уникали вивчення ідіоматичних виразів і надавали пріоритет відкриттю найбільш загальних моделей і правил мовної структури. Питання, яке є предметом наукових дискусій у сучасній ідіоматиці, не може мати однозначної відповіді через велику різноманітність мовного матеріалу, що міститься в ідіоматичних корпусах різних мов. Ця проблема призвела до термінологічної незгодженості [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.3]. Тому серед дослідників досі немає консенсусу щодо обсягу та меж ідіоматики:

1) ідіоми - оскільки вони є "ядром" фразеологічного складу і прирівнюються до слів, оскільки виконують загальну номінативну функцію [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.2];

2) фразеологічні лексичні сполучення - це фразеологічні лексичні одиниці аналітичного типу значення, які за своєю структурою безпосередньо взаємодіють з одиницями лексико-семантичної системи мови;

3) Паремії (прислів'я, приказки) - з прямим і переносним значенням;

4) Мовленнєві кліше;

5) Різні види кліше;

6) Крилаті вислови.

Ми поділяємо думку більшості дослідників, які до фразеології відносять лише перші три типи. Водночас паремії вони називають особливим типом фразеологічних одиниць мови, тобто комунікативними [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.2].

Не менш важливим питанням є визначення та класифікація фразеологічних лексичних одиниць. Ці одиниці не мають єдиної домінуючої ознаки, що дозволяє виокремити їх з корпусу вільних словосполучень за ознакою непрямой ідентифікації. Специфіка фразеологічних одиниць полягає в наборі притаманних їм характеристик, які необхідно враховувати при їх визначенні. Наведені класифікації є неповними і не охоплюють повною мірою розмаїття ідіоматичних структур у тій чи іншій мові. Це розмаїття зумовлене такими критеріями ідіоматичності:

1) еквівалентність розділових знаків і слів;

2) стійкі контекстуальні типи;

3) функціональна і семантична взаємодоповнюваність.

В. Фляйшер [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.2] застосував до розпізнавання фразеологічних дієслівних одиниць концепцію Празької школи про центр і периферію, перехідні зони в лінгвістиці. Згідно з цією концепцією, в центрі пунктуаційної системи перебувають ті одиниці, які відповідають основним критеріям ідіоматичності (тобто основне значення пунктуаційної одиниці не зводиться до значення її складових елементів), стабільності та відтворюваності. Чим слабша ця взаємність, тим більше ідіоматика належить до периферії системи.

У вивченні функцій пунктуації в текстах, особливо для певних типів текстів, збереглися змішані класифікації на основі семантичних, структурних, прагматичних і функціональних критеріїв, що представляють собою множинні класифікації пунктуаційних одиниць.

Ці відмінності в класифікації пов'язані з різноманітністю термінів, що використовуються для позначення фразеологічних одиниць у лінгвістичній літературі, а термін "фразеологічна дієслівна одиниця" видається найбільш прийнятним. У світлі вищесказаного, щоб окреслити об'єкт фразеології, фразеологічна одиниця - це формально аналітичний і семантично цілісний (неподільний) мовний знак, який використовується і відтворюється мовною спільнотою.

Призначення цих одиниць - репрезентувати номінативні висловлення та комунікативні функції.

Ми вважаємо, що це спрощує підхід до цієї проблеми, оскільки багато лінгвістів ототожнюють значення розділових знаків з лексичним значенням [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.2], тобто семантично ці структурно різні одиниці є тотожними. Фразеологічне значення слід розглядати як особливу семантичну категорію мови зі своїми специфічними закономірностями формування, розвитку та функціонування. Від значень слова, словосполучення та речення його відрізняє опосередковане та дериваційне кодування спроектованої об'єктивної дійсності, повнота ідіоматичного значення, характеристика семантичної вмотивованості та характер участі конститuentів у формуванні, структуруванні та вербалізації узагальненого загального значення ідіоматичної одиниці [Мельничук О. Д., с.2].

Розглянемо деякі з цих моментів більш детально. По-перше, лексичне та ідіоматично-вербальне значення мають різний рівень мовної абстракції. Їх відтворення збагачується відповідним реальним досвідом інтелектуального та емоційного засвоєння носієм мови, який, у свою чергу, безпосередньо пов'язаний з внутрішньою формою фразеологічної лексичної одиниці, що розуміється як ознака, обрана мовцем у процесі номінації [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.2].

Таким чином, внутрішня форма фразеологічної одиниці є більш стабільною, ніж мовна. Саме епідигматичне ядро цих одиниць зберігає

дериваційну та культурну єдність другого компонента. Саме цей стійкий культурно-конотативний зв'язок гарантує здатність ідіоматичної одиниці слугувати знаком "мови" культури [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.2].

Конотативний макрокомпонент значення ідіоматичних одиниць, що розуміється як макрокомпонент їхньої семантичної структури, містить семіотичні елементи, які маркують ціннісно-модифікаційне та емоційно-оцінне сприйняття світу людиною і ускладнюють семантичну структуру цих одиниць. Для формального позначення останніх у корелятивній лексиці немає збігів.

а) Залежно від характеру та інтенсивності вираження номіноване явище дійсності зазнає семи модифікацій. Це зумовлює злиття експресивного, емоційного та оцінного компонентів у фразеологічні одиниці, що пояснюється їх соціолінгвістичною природою [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.2] та значним прагматичним потенціалом фразеологічних одиниць у комунікації.

Отже, ці одиниці є вторинними експресивними іменниками як продуктом вторинного семіозису.

Що стосується збереження значення лексичними компонентами при утворенні словосполучень, оскільки вони не втрачають повністю свого генетичного зв'язку з вихідною лексикою, то значення фразеологізмів є різновидом лексичного значення, суть якого полягає в а) обмеженій сполучуваності у вживанні таких слів, б) семантичній самодостатності, зумовленій необхідністю "закріплення" слів, що відповідають чітко визначеним ідіоматичним категоріям [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.2].

Більше того, як зазначає Ш. Баллі [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.2], лексичне значення слова визначається його кореневою морфемою незалежно від його структури, а специфіка

фразового значення порівняно з його семантичною структурою проявляється у фрагментарності його форми.

Синтаксична декомпозиція слугує основою, на якій можливе фразеологічне значення слова. Загалом розуміння слів як компонентів структури фразеологічної одиниці є важливим як фундаментальна методологія фразеології і становить основу для визначення поняття фразеологізму через певну сукупність властивостей слів, що входять до його складу [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.3].

Фразеологізм визначається як особлива семантична категорія, яку вчені називають мовною креативною базою. Це, по-перше, діалектична єдність конотативних і метафоричних (опосередкованих і похідних) рефлексів взаємодії вторинного інтелектуального стану первинної знайомої багаторівневої одиниці та ідіоматичного утворення; по-друге, відносно інтегрований зміст і спосіб окремо розташованих функцій ідіоматичної одиниці; по-третє, внутрішня форма ідіоматичної одиниці як ідіоматичне значення, що виконує функцію ідейно-породжувального формотворчого засобу [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.3].

Результати досліджень внутрішньої форми слова були використані фразеологами для визначення внутрішньої форми ідіоматичної одиниці. Ці міркування особливо цінні для розуміння значення вторинних позивних, оскільки значення вторинних позивних конструюється опосередковано через використання колективного досвіду, закодованого у відповідному первинному позивному. Внутрішні форми виступають такими собі посередниками між значенням вторинних номінативних знаків і значенням їхніх похідних. Це означає, що зміст внутрішніх форм складається з лексичної та граматичної семантики протосимволів, від яких вони отримують свої генетичні ресурси.

Крім семантичних значень, притаманних компонентам слова, в їх формуванні беруть участь також граматичні значення з первинним семантичним значенням, що виражають певні відношення між предметами,

відтворюючи при цьому в уяві людини всю семантичну ситуацію, яка визначає характер семантичної структури слова і основний напрямок її формування.

Розуміння таких іманентних форм потребує ґрунтовного обґрунтування. Адже погляди сучасної науки на це питання не є ані переконливими, ані уніфікованими. У лексикографії внутрішню форму слова трактують як властивість названого об'єкта, від якої об'єкт отримує свою назву.

В ідіоматиці таке трактування ще більш суперечливе, розглядають внутрішню форму словосполучення як мовний образ, на основі якого воно утворюється; також розуміють внутрішню форму словосполучення як його семантичну причину.

Вбачають мотиваційну основу конотації як додаткового компонента значення мовної одиниці у її внутрішній формі, додаючи до її предметно-логічного змісту суб'єктивну оцінку, емоційно-експресивне, функціонально-стилістичне забарвлення, забарвлення соціальними, ідеологічними, культурними та ситуативними аспектами комунікації.

Таким чином, більшість науковців бачать внутрішню форму поза семантичною структурою слова. Сам по собі такий підхід до тлумачення аналізованих понять не викликає заперечень, але він видається нам однобічним.

Як показує спостереження, внутрішня форма знака вторинної номінації набагато інформативніша за внутрішню форму мовного знака прямої номінації, оскільки, по-перше, відображає в семантиці ідіоми не тільки властивості та ознаки елементів інтелектуальної ситуації, а й відношення між ними, по-друге, привертає і визначає сфокусований тут суб'єктивний смисл. У внутрішній формі знака вторинної номіналізації взаємопов'язані номінативний, предикативний та результативний аспекти смислотворення. Спочатку ця внутрішня форма має конотативний, оцінний і семантичний компоненти.

Внутрішня форма непрямої конвенції називання взаємодіє не лише з внутрішньою формою первинного символу називання, а й, наприклад, з

внутрішньою формою дії та образом слова, який проникає в дію і стає її внутрішньою формою. Це робить акт свідомим та інтуїтивним. Внутрішня форма знака, таким чином, зовсім не схожа на оболонку, а скоріше постає як стимул для переробки і трансформації первинної матеріальної інформації, закодованої в мовному знаку непрямого називання.

Важливу трансформаційну функцію таких внутрішніх форм виконує суб'єкт знака. Внутрішні форми, що виникають на поверхні мовної свідомості, зазвичай стають джерелом системно нерелевантних асоціацій і мовотворчим стимулом для актуалізації соціальних смислів, конотацій та експресій, тобто всього семантичного спектру метафоричної палітри мовних символів, зокрема низки зв'язків із вторинними номінативними символами. Таким чином, значення мовних символів, і зокрема значення символів непрямої номінації, містять інформацію про суб'єктивне уявлення про зв'язок між об'єктом номінації та мовним символом. Значення такого символу "залежить від семантичного світла, що падає на нього з боку номінованого об'єкта" [СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, с.3].

Це значення має особливе етнокультурне наповнення, що виникає внаслідок ціннісної інтерпретації інформації не тільки про об'єкт знака, а й про інтелектуальну ситуацію, частиною якої він є.

Етнокультурний зміст таких символів - це позамовні знання, що розширюють і поглиблюють первинні уявлення про об'єкт пізнання, та етномовне значення, опосередковано виведене з первинного номінативного символу, яке слугує похідною основою вторинного мовного семіозису.

Таким чином, можна зробити висновок, що процес ідіоматизації розкриває основні закономірності розвитку ідіоматичних значень, способи їх формування на основі моделі, яка представляє загальні принципи семантичної трансформації та репрезентує утворення ідіоматичних сполучень як когнітивний процес.

Глибший аналіз досліджуваних явищ буде здійснено в подальших наукових розвідках.

1.2. Місце фразеології у системі китайської мови

Китайські ідіоми - це спадщина минулого, дзеркало сьогодення та відображення китайського національного колориту. Китайські ідіоми використовуються в усіх стилях мови, але особливо поширені в літературно-художньому мовленні.

Вивчення ідіоматичних одиниць бере свій початок із семантичної класифікації видатного лінгвіста В.В. Виноградова. Цей мовознавець виокремлює три типи фразеологічних одиниць: розділові знаки, власне розділові знаки та поєднання розділових знаків. Фразеологізми - це семантично неподільні словосполучення, значення яких не виводяться зі значень складових елементів (точити яси, смажити раків).

Фразеологізм - семантично неподільна фразеологічна одиниця, загальне значення якої випливає зі значень її компонентів: (робити з мухи слона; класти камінь під стіл). Ідіоматичне сполучення - вираз, в якому самостійне значення кожного слова абсолютно зрозуміле, але один з компонентів має сполучникове значення: (приєднатися; боротися) [Мельничук О. Д, с.2]

Було запропоновано структурно-семантичну класифікацію, за якою фразеологізми діляться на фразеологізми-словосполучення (触霉头 - «потерпіти фіаско») та фразеологічні речення (家喻户晓 - «бути відомим кожному»).

Назва кожного ідіоматичного слова базується на типі структури (ідіома чи речення), до якої воно належить.

Окрім семантичної та структурної класифікацій, лінгвісти також пропонують функціональну та стилістичну класифікації ідіоматичних слів, на основі яких можна розрізняти ідіоматичні одиниці:

- розмовного (自然而然-«природно; як і передбачалось»),
- публіцистичного (共同理想-«спільна мрія»),

- науково-технічного (下面举例-«приклади нижче»),
- офіційно-ділового стилю (延长任期 - «продовжувати термін служби»),
- службові фразеологізми (甚而至于-«аж до того що»).

[КЛАСИФІКАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ, с.96]

Це пов'язано з тим, що ще півстоліття тому фразеологія не існувала як самостійна галузь у китайському мовознавстві [КЛАСИФІКАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ, с.97].

Китайські лінгвісти почали працювати в галузі ідіоматики лише в п'ятдесятих-шістдесятих роках ХХ століття. Нижче наведено загальноприйнятту класифікацію китайських лінгвістів. Сунь Вейчжана (孙维张):

- 广义熟语 (фразеологія у широкому сенсі):
- 成语 (ідіоми);
- 惯用语 (образні вирази);
- 歇后语 (алегоричні вирази, що утворені з двох елементів);
- 谚语 (прислів'я);
- 格言 (афоризми). [КЛАСИФІКАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ, с.97]

Нижче ми подано приклади видів фразеологізмів китайської мови та їх переклад:

- 成 一箭双雕 (одним пострілом вбити двох зайців) ; 自相矛盾
语 (суперечити собі) ; 过目不忘 (мати гарну пам'ять) ;

- 惯
用
语 炒冷饭 (повторювати вже пройдене) ; 开夜车 (працювати до глибокої ночі); 吃醋 (ревнувати).
- 歇
后
语 猫哭老鼠-假自悲 (кіт оплакує мишу – нещире співчуття)
- 谚
语 一天打鱼, 三天晒网 (робити щось з великими перервами)

Розуміння фразеологічного складу мови в більш вузькому сенсі відтворено в праці Сюй Гоцина (徐国庆) : 狭义熟语 (фразеологія в вузькому сенсі) : 成语 · 惯用语 · 歇后语. [现代汉语词汇系统论/ 徐国庆著. —北京 : 北京大学出版社, с.204]

Ма Гофань виокремлює п'ять головних розрядів фразеологічних одиниць:

- 1) ченьюй (成语) – ідіома;
- 2) яньюй (谚语) – прислів'я;
- 3) сехоуюй (歇后语) – недомовка;
- 4) гуаньюньюй (惯用语) – фразеологічна сполука;
- 5) суюй (俗语) – приказка. [马国凡 成语//熟语丛书. —呼和浩特: 内蒙古人民出版社, с.189]

Китайські ченьюї, чхеньюй (кит. трад. 成語, спр. 成语, пінйінь [Chéngyǔ], буквально «готовий вираз»).

Ченгу - це стійка система ідіом, сформована за веньянськими нормами давньокитайської мови, семантично монолітна та з узагальненим переносним значенням. Розуміння ченгу вимагає не лише перекладу сучасною китайською мовою, але й додаткових тлумачень. Ченгу є найпоширенішою одиницею мови. Вона зазвичай складається з чотирьох ієрогліфів, утворює єдине смислове ціле, часто має образний, експресивний характер і є будівельним елементом речення.

За внутрішньою будовою їх можна поділити на дві основні групи:

1. Непаралельні структури Ченьюїв. Дивлячись на морфемні структури, вони зазвичай являють собою слова, що складаються з чотирьох морфем, залежно від їх фізичного розміру. Однак існують також ченьюї з різними конфігураціями, наприклад, ті, що складаються з п'яти або більше морфем.

Ченьюї цієї групи не страждають від лексичних і граматичних обмежень, характерних для паралельно-структурованих ченьюїв, і дозволяють створювати різноманітні структури з точки зору синтаксичної будови і лексичного складу. На відміну від ченьюїв першої групи, ченьюї непаралельної структури допускає використання службових слів. Вони також часто містять сполучники, прийменники та заперечні частки. Так, заперечне слово 不 bù і сполучник 而 ér часто використовуються одночасно для вираження заперечення. Існують також приклади подвійного заперечення. Подвійне заперечення є фігурою мови і збільшує експресивність ченьюї [ЧЕНЬЮЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ, с.22].

Наприклад: 青出于蓝 qīngchūyúlán – так говорять про учня, який перевершив свого педагога. Цей фразеологізм дослівно позначає: «синя фарба перевершила індиго» (індиго – рослина, з якого виробляється синя фарба). В основі ченьюї є алегорія. Давньокитайський філософ Сюньцзи, вважав, що можливості людського пізнання немає меж, відзначав.

2. Ченьюї паралельної конструкції. У ченьюїв паралельної конструкції є відтворені різні типи паралелізму, а саме: паралелізм кількісний, лексико-

семантичний, граматичний, а також паралелізм фонетичний. Це позначає, що елементи ченьюй цього класу рівні за своїм фізичним обсягом (рівна кількість слів), схожі за лексичним складом (лексико-семантична відповідність), ідентичні в граматичному плані (аналогічна синтаксична будова), гармонійні у фонетичному плані (закономірні чергування тонів).

Паралельна структура ченьюй за своїм фізичним розміром завжди є чотирискладовим утворенням: вона складається з чотирьох складів, кожен з яких, як правило, є окремим словом.

Таким чином, чотири односкладові слова і чотири літери на одній букві є нормою або критерієм, якому відповідає цей клас фразеологічних одиниць. Ідентичність синтаксичної структури цього класу проявляється в тому, що склад їхніх частин однаковий. Щодо фонологічної відповідності, то вона визначається закономірним чергуванням подвоєних і перерваних тонів. Компоненти цієї групи семантично та граматично пов'язані між собою попарно. Наприклад: «瓜分豆剖 guāfēndòupōu» – «розділити»; «розчленувати» (досл.: «розрізати кавун, розкрити бобовий стручок»). У наведеному прикладі ченьюй формується з двох парних ланок: 1-3 і 2-4. Семантична парність формується на антитезі, тотожності й аналогії.

Антитеза досягається антонімією, тотожність - синонімією, а аналогія - уподібненням, тобто словами, які належать до одного понятійного відношення, але не мають антонімічних або синонімічних зв'язків [ЧЕНЬЮЙ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ, с.21].

Наявність паралельних структур у ченьюй дозволяє перекладачеві виявити паралельні структури в тексті, визначити як їхнє пряме, так і переносне значення стосовно даного контексту, і перекласти з урахуванням цього контексту. Погляд на внутрішню структуру ченьюй корисний для ідентифікації ченьюй у тексті та розуміння його значення. Для того, щоб перекладати, необхідно знати, які типи ченгі існують з точки зору

співвідношення між прямим і переносним значеннями [ЧЕНЬЮЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ, с.22].

Наприклад:

1. Збіг образної бази і переносного значення. Наприклад: 火上加油 huǒshàngjiāyóu – «підлити масла у вогонь». У цьому прикладі образне і переносне значення в китайській і українській мовах тотожні, тому їх переклад немає особливої складності.

2. Збереження переносного значення при трансформації образної бази (функціональний аналог). Наприклад: 装聋作哑 zhuānglóngzuòyǎ – «набрати в рота води» (дослівно: «прикидатися глухим і німим»).

3. Переклад ченьюїв без подібної образної основи фразеологізмом з образною основою в українській мові. Наприклад: 小题大作 xiǎotí dàzuò – «робити з мухи слона» (дослівно: «роздувати з дрібниці велику історію»).

4. Описовий переклад при відсутності аналога в українській мові. Наприклад: 打草惊蛇 dǎcǎo jīngshé – «завчасно знайти противника» (дослівно: «ворушити палицею траву і сполохати при цьому змію»);

5. Переклад парних формувань схожих до ченьюїв простими словами і виразами української мови (не фразеологізмами).

Наприклад, 千军万马 qiānjūnwànmǎ – «могутня армія» (дослівно: «тисячі солдатів і десятки тисяч коней»). При перекладі ченьюїв дуже важливо враховувати контекст, в якому використовуються вони.

Словники зазвичай містять набір еквівалентів, і завдання перекладача полягає в тому, щоб вибрати відповідний словниковий еквівалент для даного контексту або зробити власний переклад на основі наявних еквівалентів.

Зроблено висновок, що ідіоматика китайської мови потребує подальших досліджень, і на основі класифікації китайських лінгвістів заплановано подальші дослідження китайської ідіоматики у сфері гендеру.

1.3 Дослідження концептів у сучасній лінгвістиці

У сучасній лінгвістиці використовуються різні підходи до визначення природи терміна "концепт". У ході дослідження було виявлено, що в науковій літературі використовуються як лінгвістичний та філософський підходи, так і ментальний та кількісний (квантовий) підходи до вивчення властивостей поняттєво-термінологічного апарату поняття "концепт".

Досліджувані терміни визнаються лінгвістами ментальними утвореннями, дискретними ментальними утвореннями, концептуальними системами, різноманітними "фрагментами" значення, операційно-смысловими одиницями людського мислення тощо.

І. Гайдук підкреслює різноманітність підходів до розуміння природи поняття "концепт" і акцентує увагу на тому, що єдиного тлумачення концепту не існує через його складну та багатоаспектну природу. Крім понятійної основи, концепт включає в себе ті частини соціопсихокультурної культури, які переживаються, а не мисляться носієм мови: це асоціації, емоції, оцінки, національні образи та конотації, характерні для певної культури [Гайдук Г.В., с.4].

Лінгвісти виявили, що концепти репрезентують світ у свідомості людини і формують концептуальну систему, а символи людської мови втілюють зміст цієї концептуальної системи в слова, тому концепт тлумачать, як "ментальне утворення, що заміщає в процесі мислення невизначену кількість однотипних предметів" [Мельничук О. Д., с. 2].

При цьому і дослідники культури, і когнітивісти вказують на принципову відмінність між концептами і поняттями; дослідники культури підкреслюють, що культурних концептів небагато, тоді як когнітивісти вказують на те, що всі або майже всі слова є концептами, тобто є знаками [Мельничук О. Д., с. 3].

Водночас О. Мельничук виокремлює два напрями розуміння сутності концептів зокрема: 1) у логіці - значення понять (імен); 2) загальні ідеї, формулювання. Окреслений підхід має загальнофілософське значення і не розкриває глибини тлумачення поняття [Мельничук О. Д., с. 3].

Наприклад, В. Івашенко визначає концепт як "масу" різноманітних смислів, що оцінюються в межах семантичної системи даної мови і виникають у процесі пізнавальної (рефлексивної) діяльності людини [Івашенко В. Л., с. 205]; окрім цього побутує думка, що концепт, як будь-який мисленнєвий процес, незалежно від того, чи містить він певну логічну форму, чи ні, і розглядає їх як одиниці [Івашенко В. Л., с. 207].

Про це ж говорить й інша дослідниця, яка зазначає, що концепти несуть у собі складну інформацію про об'єкти дійсності, відображені у свідомості як оперативно-сміслові одиниці людського мислення: "певні уявлення існують у нашій свідомості, але найголовніше - ці уявлення існують як операційна одиниця процесу мислення" [Гайдук Г.В., с.7].

Термін "концепт" також використовується як узагальнюючий термін для когнітивної психології та когнітивної лінгвістики, оскільки позначає предметну область, що інтегрує різні наукові дисципліни, пов'язані з мисленням, пізнанням, зберіганням та обробкою інформаційних даних, і слугує для пояснення ментальних і психологічних джерел людської свідомості та структур знань, які відображають людські знання та досвід [6]. Розглянутий крізь призму ефектів, він є оперативно-смісловію одиницею пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи, мови мозку (*lingua mentális*), всієї картини світу, відображеної в людській психіці.

Вважали, що концепт "є базовою одиницею ментального коду людини, має відносно регулярну внутрішню структуру, є результатом когнітивної (пізнавальної) діяльності індивіда та суспільства і несе в собі комплексну та енциклопедичну інформацію про об'єкт чи явище, що розглядається, певну інтерпретацію суспільною свідомістю, ставлення суспільної свідомості до певного явища чи об'єкта" [Гайдук Г.В., с.4].

Він також трактує концепт крізь призму ментально-квантового підходу, зокрема як "ідеальну сутність, що представляє собою квант структурованого знання і складається з безпосереднього оперування людини з об'єктом у своїй

свідомості, предметної діяльності, мисленнєвої операції з іншими концептами, що вже існують у свідомості людини" [Гайдук Г.В., с.8].

Науковий інтерес у сучасній лінгвістиці становить підхід, що трактує дефініцію концепту як ментальне утворення, тобто спосіб мислення, умонастрій, певну установку або призму, крізь яку людина бачить світ і своє місце в ньому.

Зокрема, лінгвісти трактують концепт як "основну одиницю ментального коду людини, дискретну, відносно упорядковану внутрішню структуру, результат когнітивної (пізнавальної) діяльності людини або суспільства, що несе в собі складну й енциклопедичну інформацію про предмети та явища, що відображаються, інтерпретацію певної інформації суспільною свідомістю, ставлення суспільної свідомості до певних явищ або предметів, ментальне утворення".

Отже, мовно-ментальна концептуальна картина світу в контексті світоглядних знань формується системою поглядів на світогляд і визначенням місця та ролі людини в цій системі, а також ставленням особистості до дійсності та самої себе, що найглибше виражає спрямованість світогляду і зумовлює формування багатогранних концептів.

Сучасні лінгвістичні дослідження зосереджені на вивченні мовних одиниць з урахуванням світоглядних знань людини, накопичених протягом еволюції лінгвістики, а також на вивченні ментальних підходів до вивчення мовних одиниць та визначенні явищ і процесів, спричинених типами мовної номінації, тобто номінативними процесами, що пов'язують мовні одиниці з об'єктами, які вони представляють.

Таким чином, виявлено взаємозалежність наукового підходу до визначення природи "концепту" в сучасній лінгвістиці, зокрема лінгвофілософського підходу, який характеризується як системний, оскільки об'єднує багато ментальних процесів і сприяє утворенню слів, та взаємозалежність ментального і кількісного (квантового) підходів, що

виявляється як взаємозалежність глобальної ментальної одиниці, сформованої у свідомості людини переважно через предметну діяльність.

Вивчення цих підходів дає змогу підтвердити власне базове розуміння терміна "концепт" як оперативної одиниці мислення, що розглядається крізь призму багатоаспектності. По-перше, як ментально-інтелектуального утворення, що ґрунтується на різноманітності значень у лінгвістиці, синергетиці на основі поєднання взаємопов'язаних теоретичних підходів у галузях когнітивної психології та когнітивної лінгвістики, які вивчають проблему когнітивних та мисленнєвих властивостей, створення та опрацювання інформаційних баз даних.

Висновок до розділу 1

У дослідженні зроблено висновок, що китайська слово- та пунктуаційна одиниця є складною і водночас дуже рухливою системою, яка має різноманітні засоби та розвивається за власними законами. Засобами відтворення фразеологічної одиниці є лексична заміна, граматична заміна та перестановка. Це дає можливість замінити компоненти фразеологізму та змінити його структурну організацію.

Ідіоматичний вислів характеризується семантичним членуванням. Компоненти є семантично незалежними, а значення цілого збігається зі значенням компонентів. Фразеологізми є насамперед мовними описами понять і функціонують як іменникові словосполучення за аналогією зі словами.

Перспективи подальших досліджень включають детальне вивчення засобів перекладу ідіоматичних виразів, алюзій, ченюїв та міфологізмів, а також дослідження ідіоматичних одиниць на матеріалі китайської та англійської мов.

РОЗДІЛ 2. ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ ЯК ЗАСІБ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ «МИР»

2.1. Асоціативно-семантичне поле концепту МИР у сучасній китайській мові

За останні кілька десятиліть Китай зазнав значних змін і досяг значних успіхів у геополітичному та економічному вимірах. Загальна стратегія сучасної зовнішньої політики Китаю найкраще виражена в оригінальній теорії "мирного розвитку Китаю" (中国和平发展). Ця теорія була сформульована і впроваджена в середині 1990-х років з метою зміцнення міжнародної репутації країни в процесі реалізації політики "реформ і відкритості". Загалом, лінія "мирного розвитку" Китаю передбачає стратегію розвитку сприятливого міжнародного середовища, мирну реалізацію політики, захист унікальних культурних особливостей, стриманість у можливостях експансії та мирне придбання ресурсів.

Концепція "мирного розвитку Китаю" стала офіційною ідеологією Китаю в 21 столітті на противагу "теорії китайської загрози". Іншими словами, вона має на меті запевнити інші країни, що зростання Китаю не загрожує миру і безпеці або встановленню китайської гегемонії. Іншими словами, Китай намагається просувати цю політику в китайському суспільстві і за його межами, щоб зробити свій внесок у мирне міжнародне середовище.

Концепція "мирного розвитку Китаю" позиціонує Китай як відповідального світового лідера, що покладається на м'яку силу, і як країну, яка зосереджується на вирішенні своїх внутрішніх проблем і поліпшенні добробуту свого народу, а не на втручанні у справи інших країн.

Цей термін також виражає прагнення Китаю уникати міжнародних конфліктів і напруженості. Спираючись на культурні традиції конфуціанства і даосизму, Китай прагне йти шляхом мирного розвитку, будуючи гармонійне суспільство всередині себе і мирні та взаємовигідні відносини зі світом.

Соціокультурні умови історичного розвитку Китаю призвели до формування специфічних для кожного етносу уявлень про сучасне поняття "мир" (和平).

Специфіку уявлень етнічних китайців про концепт "мир" можна виявити, проаналізувавши слова, вирази та кліше, а також визначивши частотність і зв'язність слів у цьому концептуальному полі. Аналізуючи концепт "мир" у сучасному китайському політичному дискурсі, слід зазначити, що широкого спектру синонімів до концепту "мир" не спостерігається.

Головною лексичною одиницею у китайській мові на позначення концепту «мир» є слово 和平 (héping). Проаналізуємо дефініції слова «мир», представлені в китайських словниках. Так, «Великий сучасний словник китайської мови» (现代汉语大词典, 2000) подає слово «мир» таким чином:

1. Стан коли відсутня війна: мирне середовище, охороняти мир у всьому світі (指没有战争的状态：和平环境, 保卫世界和平)

2. М'який, лагідний, ненасильницький: дія ліків м'яка (温和；不猛烈：药性和平。)

3. Тихий, спокійний: почувши ці слова, у нього на серці стало спокійно (平静；宁静：听了这番话，他心里和平了一些)。 [现代汉语大词典, 2000: 510).

Наприкінці лютого 2020 року, в одному з університетів Китаю, викладачами вузу був проведений асоціативний експеримент серед 100 студентів.

Респондентам пропонувалося записати перші реакції, які сформувалися у свідомості на слово "мир". У результаті експерименту було отримано різні асоціації.

Загалом слово-стимул "мир" у китайських студентів викликає асоціації, які перебувають у такому відношенні:

1) з історичними періодами, відомими людьми, крилатими фразами, прецедентними іменами (кохання - не атака; шлях до миру; реформа і відкритість;

2) з моральними цінностями, благополуччям, щастям: щастя; радість; кохання; діти; багатство; згуртуватися воедино; ставитися поблажливо; жити в дружбі та злагоді; щаслива сім'я; спокійно жити й бути задоволеним; якщо в сім'ї панує мир, то все процвітає та ін.;

3) з міжнародними зв'язками та діяльністю людей: розвиток; глобалізація; Організація Об'єднаних Націй; міжнародний; голуб - символ миру; спільне процвітання; мир і розвиток; архітектоніка (конфігурація) миру; дружні стосунки приносять багатство; боротьба з тероризмом або протидія тероризму та ін.

Підбиваючи підсумок аналізу результатів асоціативного експерименту серед носіїв китайської мови, можна відзначити таке: доволі велику групу формують відповіді респондентів, що обумовлені первинним значенням слова-стимулу - "стан без війни, стабільне становище".

2.2. Особливості репрезентації китайських фразеологізмів з вербалізованим концептом МИР у сучасній китайській мові

Розтлумачимо слово "和平" *hé píng* мир:

1. (名词) 指没有战争的状态：和平环境，保卫世界和平。"现代汉语词典"/"Мир" [*hé píng*] - (ім'я іменник) відноситься до стану без війни: наприклад, захист миру в усьому світі).

2. (形容词) 温和；不猛烈：药性和平。 / "Мир" [*hé píng*] - (ім'я прикметник) м'який, ненасильницький, мирний, спокійний, поміркований: наприклад, мирне середовище [罗竹风. «汉语大词典» 16 开. 上海: 汉语大词典出版社, с.345].

Еквівалент 和平 [hé píng] формується з двох морфем "和" і "平". Два ієрогліфи 和平 [hé píng] у китайській мові часто є в стійких словосполученнях, прислів'ях, приказках і стародавніх художніх текстах:

- 谁想要和平,就必须准备战争。 / Той, хто хоче миру, повинен готуватися до війни;
- 真理才是生命之光, 斗争才是和平之母。 / Істина - це світло життя, боротьба - матір миру;
- 和平不是一个理想, 一个梦, 它是万人的愿望。(巴金) / "Мир - це не ідеал, це не мрії, це бажання десяти тисяч людей" (Ба Джин);
- 中国人是喜欢和平的。(老舍) / "Китайці люблять мир" (Лао Ше);
- 世界因为和平而伟大。(黄泽金) / "Світ великий завдяки миру" (Хуан Цзецзінь);
- 没有好战争, 也没有坏和平。(王韵壹) / "Немає хорошої війни і поганого миру" (Ван Юньї) та ін.

На матеріалі стійких виразів китайської мови ми виділяємо такі культурно-семантичні елементи концепту МИР:

1) мир - це час без війни, наприклад:

- 从来没有有和平时期, 只有战争时期和战争准备时期。。(李胜华) / "Там ніколи не було періоду миру, тільки період війни і період підготовки до війни" (Лі Шенхуа);
- 化干戈为玉帛。 / Перетворити війну на мир;

- 铸甲销戈。 / Продається розплавлена залізна броня (тобто "за допомогою припинення війни"), тобто "за допомогою припинення війни досягти миру");
- 兵藏武库，马入华山。 / Зброя захована в арсеналах, коней відправили в Хуа-шань (про мирний час) [18; 19];

2) мир - це бажання і надбання людей, наприклад:

- 和平使人民更加幸福，但也使人变得虚弱。 / Мир робить людей щасливішими, але він також робить людей слабшими;
- 和平不是一个理想，一个梦，它是万人的愿望。（巴金） / "Мир - це не ідеал, це не мрії, це бажання десяти тисяч людей" (Ба Джин);
- 鼓腹含和。 / Їсти вдосталь, ладнати зі щастям (про мирний час);
- 中国人是喜欢和平的。（老舍） / "Китайці люблять мир" (Лао Ше);
- 和平来之不易，应该倍加珍惜。 / Мир дається нелегко, слід його подвійно берегти;
- 我们必须为永恒的和平而战。 / Ми повинні боротися за вічний мир [Там само];

3) мир - це процвітання і благополуччя:

- 今政治和平，世无兵戈。（汉书） / "Тепер, коли політика "мирна і рівна", у світі немає воєн і суперечок" (Хан Шу);
- 上下和平，民无怨谤。（魏书） / "У країні мир і спокій, і в людей немає образи" (Вей Шу);
- 政治的目的是维持和平。 / Метою політики є збереження миру [Там само];

Таким чином, ми бачимо, що основне значення концепту "держава без війни, стабільна держава" виражається як частина еквівалентного концепту миру [hé píng].

Матеріал стійких виразів китайської мови показує, що світ миру в китайській свідомості пов'язаний зі стабільністю країни і добробутом народу, епохою, в якій люди можуть здобувати нові знання, розвиватися, приносити користь країні, жити в дружбі і злагоді з іншими людьми і світом.

Висновок до розділу 2

Підсумовуючи аналіз результатів асоціативного експерименту з носіями китайської мови, можна побачити, що досить велику групу відповідей формує ядро значення слова-стимулу "без війни, стабільна ситуація".

Таким чином, можна побачити, що основне значення концепту "мирний стан, стабільна ситуація" виражається як частина еквівалентного концепту МИР.

На матеріалі китайського виразу видно, що мирний світ у свідомості китайців асоціюється зі стабільністю країни та процвітанням народу, періодом, коли люди можуть здобувати нові знання, розвиватися, приносити користь країні, жити в дружбі та злагоді з іншими людьми та світом.

ВИСНОВКИ

Таким чином, можна зробити висновок, що фразеологічний фон мови є потужним джерелом для інтерпретації концептуального значення. Фразеологія мови визначає універсальність та особливості образу певної нації у світі. Вивчаючи ідіоми мови, ми можемо дізнатися про спосіб життя, традиції, звичаї, моральні норми та світогляд певної нації. Ідіоматичні одиниці є відображенням наївного світосприйняття нації. Тому ідіоми є невичерпним об'єктом дослідження в різних галузях сучасного мовознавства, таких як когнітивна лінгвістика, лінгвокультурологія, етнолінгвістика та гендерна лінгвістика.

Аналіз лексичних дефініцій основних дієслів концепту "мир" виявляє низку ознак, які складають концептуальну частину його структури, а саме: «відсутність війни/мир та злагода», «м'який/лагідний», «тихий/спокійний», «гармонійний», «рівний/врівноважувати».

Вищезазначені поняттєві риси є виокремленими із лексикографічних джерел, тобто вони є дефініційними. Отож, вони і формують центр концепту «мир» у сучасній китайській мові. Майбутнє вивчення структури та утворення периферії концепту потребує більш детального дослідження.

Мир переважно має асоціації з моральними цінностями, благополуччям, щастям і спокоєм (реакції: щастя; радість; життя; сім'я; діти; добробут; якщо в сім'ї панує мир, то все процвітає; спокійно жити та бути задоволеним; стабілізація; радість; безпека; дружба; зберігати добросусідство та дружбу; жити у цілковитому добробуті; дружні стосунки та ін.).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Воробйова О.П. Когнітологія як експерієнційний міф: методики концептуального аналізу тексту / О.П. Воробйова // Актуальні проблеми філологічної науки та педагогічної практики : тези III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 8–9 грудня 2011 р.) / ДНУ ім. О. Гончара. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2011. – С. 8–10.
2. Гайдук Г.В. Концепт як базове поняття когнітивної лінгвістики. URL: http://www.rusnauka.com/27_SSN_2012/Philologia/3_117439.cioc.htm
3. Іващенко В. Л. Організація ментальності концепту. Семантика мови і тексту. Зб.ст. VIII міжнародної наукової конф. Івано-Франківськ: Плай, 2003. С. 202-208.
4. Мельничук О. Д. Концепти як елементи семантики тексту. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/8783/97/>
5. Boroditsky L. Does Language Shape Thought? Mandarin and English Speakers' Conceptions of Time / L. Boroditsky // CognitivePsychology. – 2001. – № 43(1). – P. 1–22.
6. Chen Guicheng. Definition of Idioms and Entry Selection for Dictionary of Idioms. Lexicographical Studies. 2005 (1). p. 23–27.
7. Fan Xiao. On Chinese “Four-Character” idioms. Journal of Urumqi Adult Education Institute. 2008.16(4). p. 32–36.
8. Jiāng Xiǎojié, Hēi Jiāxian. Chéngyǔ de yùyì gòu jiàn jí xíngshì tèzhēng (Семантична будова і формальні ознаки китайського чен'юй). Modern Chinese. 2006 (5). p. 14–15.
9. Lakoff G. The contemporary theory of metaphor / G. Lakoff // Metaphor and Thought. – Cambridge : Cambridge University Press, 1993. – P. 202–252.
10. Lakoff G. Philosophy in the Flash: the Embodied Mind and its Challenge to Western Thought / G. Lakoff, M. Johnson. – New York : Basic Books, 1999. – 624 p.

11. Lakoff G. *Metaphors we live by* / G. Lakoff, M. Johnson. – Chicago ; London : Univ. of Chicago Press, 2003. – 242 p.
12. Lan Chun. *A cognitive approach to spatial metaphors in English and Chinese : Diss. ... Doct. of Philosophy in English and Linguistics* / Lan Chun. – Hong Kong, 2000. – 259 p.
13. Langacker R. W. *Introduction to Concept, Image, and Symbol. Cognitive grammar in Cognitive Linguistics: Basic Reading*. Berlin, New-York : Mouton de Gruyter, 2006. 395 p.
14. Liú Shàofēi. *The comparative Study of Russian Idioms and Chinese Idioms*. Journal of Liaoning Medical University (Social Science Edition). 2007. 5(1). p. 88–90.
15. Mo Pengling. *Guānyu chéngyǔ dìngyì de zài tàntǎo* (Перегляд визначення китайського чен'юй). Journal of Changzhou Institute of Technology (Social Science Edition). 1999 (1). p. 54–59.
16. Sun Weizhang. *Han yu shu yu xue*. Jilin, 1989. 389 p.
17. Táo Yuánkē. *Shìxī Hànyǔ Sìzìgéchéngyǔ De Lèixíng Jí Qíshìyì Fāngshì* (Аналіз різних типів китайських сицзиге і способів подання сенсу) *Academic Research*, 2002(9). p. 130–137.
18. Xú Chénghuán. *The Shaping of Idioms in Chinese*. Journal of College of Chinese Language and Culture of Jinan University, 2004 (1). p. 42–51.
19. Wierzhicka A. *Lexicography and Conceptual Analysis*. Ann Arbor : Karoma Publishers Inc., 1985. 368 p.
20. 现代汉语词汇系统论/ 徐国庆著. —北京 : 北京大学出版社, 1999 — 306 页 (Систематизована теорія словникового складу сучасної китайської мови. Сюй Гоцін.- Пекін,1999. - 306 с)
21. 马国凡 成语//熟语丛书. — 呼和浩特: 内蒙古人民出版社, 1978. — 343页.

22. 汉语大词典 – 北京：商务印书馆, 2000。1250
23. 中国大百科全书 (简明版) /中国大百科全书出版社编辑部主编 – 北京：中国大百科全书出版社·1995。1500页。
24. 新华字典 – 北京：商务印书馆, 2011。711 页。
25. 罗竹风. «汉语大词典» 16 开. 上海: 汉语大词典出版社, 1990. 1156 页
26. 格言网 / URL: <http://www.geyanw.com/>
27. 谚语俗语网 / URL: <http://www.sheup.net/>
28. 古诗文网 / URL: https://so.gushiwen.org/mingju/juv_800607541d25.aspx
29. 吕叔湘·丁声树. «现代汉语词典» 第七版 北京: 商务印书馆, 2016. 1308 页
30. 在线成语字典 / URL: <http://cy.5156edu.com/serach.php>
31. ことわざ辞典。東京：小学館. 1995. – 415頁.
32. 新明解故事ことわざ辞典。東京：三省堂、2001. – 740頁.
33. 新明解四字熟語辞典 三省堂編修所 [執筆者：江口尚純、大野貴正、尾崎幸弘、その他]. – © Sanseido Co., Ltd. 1998. – 802頁.
34. ЧЕНЬЮЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ / URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/10921/1/Korolova.pdf>
35. КЛАСИФІКАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ / URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5823042c-ca29-45c4-83a8-fac2cb40067f/content>

36. СТАНОВЛЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ / URL: <https://www.sworld.com.ua/konfer26/870.pdf>